

המדריך המלא לתכנון פרישה בגיל +55

5 טעויות שעולות לאנשים מאות אלפי שקלים – וכיצד להימנע מהן

מיועד לאנשים בגיל +50 שצברו הון בקופות גמל,
קרנות השתלמות, ביטוחי מנהלים ותיקי השקעות
מדריך חינמי | ללא עלות וללא התחייבות

אברהם אלון | מתכנן פיננסי וסוכן ביטוח פנסיוני

בית לתכנון פיננסי
avraham@a-fin.co.il | 054-3333637

מבוא – למה המדריך הזה נכתב

שנים של עבודה עם אנשים שצברו הון משמעותי לימדו אותי דבר אחד חשוב: רוב הטעויות הגדולות בפרישה לא נובעות מחוסר אחריות – אלא מחוסר מידע. אנשים שחסכו כל חייהם, שעבדו קשה, שעשו את הדברים הנכונים – מגלים בשלב הפרישה שהם משלמים מיסים שלא היה צריך לשלם, או מפספסים הזדמנויות שכבר לא ניתן לחזור עליהן. המדריך הזה מיועד לאנשים בגיל 50 ומעלה שיש להם כסף בקופות גמל, ביטוחי מנהלים, קרנות השתלמות, או תיקי השקעות – ושרוצים להגיע לפרישה עם תוכנית מסודרת, חכמה ומדויקת.

שלב ראשון – מיפוי התמונה הפנסיונית המלאה

לפני כל החלטה פיננסית, חשוב לדעת בדיוק מה יש לך. רוב האנשים מכירים חלק מהנכסים שלהם – אבל לא את כולם.

צ'קליסט מיפוי נכסים פנסיוניים

- ✓ קופות גמל – הפרדה מלאה בין כספי עובד / מעביד / פיצויים / כספים פטורים ממס
- ✓ קרנות השתלמות – תאריך פתיחה, סכום נוכחי, האם פתוחות למשיכה
- ✓ ביטוחי מנהלים – מסלול השקעה, מקדם קצבה, תנאי הפוליסה ושנת הנפקה
- ✓ קרן פנסיה – וותק, צבירה, קצבה משוערת בגיל פרישה
- ✓ תיקים מנוהלים וחסכונות בבנק – סכומים, רמת חשיפה, עלויות ניהול
- ✓ נדל"ן מניב – הכנסה חודשית, שווי נכס, חבויות מס עתידיות
- ✓ כספים פטורים ממס רווחי הון – סכום, מקור ותנאי הפטור
- ✓ זכויות סוציאליות – ביטוח לאומי, קצבאות, זכויות מעסיק שטרם מומשו

המיפוי הוא הבסיס לכל תכנון נכון.

מומלץ לעדכן אותו אחת לשנה – שינוי אחד בחקיקה יכול לשנות את כל התמונה. תכנון ללא מיפוי מלא הוא כמו בניית בית ללא יסודות.

טעות מספר 1 – לא מתכננים את מסלול המשיכה מראש

זו הטעות הנפוצה ביותר – ואחת היקרות ביותר. כאשר מגיעים לגיל פרישה ללא תכנון מסלול המשיכה מראש, לעיתים קרובות מאבדים את האפשרות לחסוך עשרות ואף מאות אלפי שקלים במס.

שני מסלולי משיכה – הבדל עצום בתוצאה

הון חד פעמי	קצבה חודשית
חייבת במס – לעיתים בשיעורים גבוהים	יכולה להיות פטורה ממס חלקית או מלאה
מחייבת ניהול עצמי של הכסף	מספקת הכנסה קבועה לכל החיים
חשופה לטעויות השקעה	מוגנת מסיכון אריכות ימים
מאפשרת גמישות מלאה	מגבילה גמישות בשימוש בכסף

למה 3 שנים לפני הפרישה זה חלון ההזדמנויות?

- חלק מהפעולות דורשות 'ותק' בקופה שצריך לצבור מראש
- ניתן לבחון מספר תרחישים ולהשוות ביניהם ללא לחץ
- שינויים רגולטוריים יכולים לסגור חלונות הזדמנויות – מי שמחכה מסתכן
- תכנון מוקדם = יותר גמישות, יותר אפשרויות, יותר כסף בכיס

הכלל החשוב: תכנון מסלול המשיכה צריך להיעשות לפחות 3 שנים לפני הפרישה.
ככל שמתחילים מוקדם יותר – כך יש יותר כלים זמינים.

טעות מספר 2 – לא מתכננים מס רווחי הון

מס רווחי הון עומד על 25% מהרווח הריאלי. זה אומר שעל כל 100,000 שקל שהרווחת בתיק ההשקעות – 25,000 שקל הולכים למדינה. אבל יש דרכים חכמות וחוקיות לצמצם את זה משמעותית – אם מתכננים נכון.

כספים פטורים ממס רווחי הון – הנכס הכי יקר שיש לך

חלק מהכספים שצברת לאורך השנים זכאים לפטור ממס רווחי הון – כלומר, הרווחים עליהם לא חייבים במס. מקור הפטור נובע בדרך כלל מאופן ההפקדה המקורי, מסוג המוצר הפיננסי, או מהוראות מעבר בחקיקה.

הטעות הנפוצה – מסלול לא נכון לכספים פטורים

- רוב האנשים שיש להם כספים פטורים ממס משאירים אותם במסלול שמרני – מתוך הרגל, שמרנות, או פשוט חוסר ידע. אבל זו טעות יקרה מאוד:
- אם הרווחים פטורים ממס – אין שום עלות מיסויית לצמיחה
 - כל שקל שמרוויחים נשאר אצלך במלואו
 - לכן: כדאי להשקיע כספים אלו ברמת חשיפה גבוהה יותר למניות

דוגמה מספרית – ההבדל בין מסלולים

נניח 2,000,000 שקל בכספים פטורים ממס רווחי הון:

מסלול מניות (12%)	מסלול לא מנייתי (6%)	
240,000 ש"ח	120,000 ש"ח	רווח שנתי ממוצע
0 (פטור)	0 (פטור)	מס רווחי הון
240,000 ש"ח	120,000 ש"ח	נשאר בכיסך בשנה
120,000 ש"ח יותר	—	הפרש שנתי
מעל מיליון ש"ח	—	הפרש ב-10 שנים

חשוב: ההחלטה על מסלול ההשקעה תלויה בנתונים האישיים שלך.
גיל, קצבאות קיימות, צרכי נזילות ומצב בריאותי – כולם משחקים תפקיד.
אין פתרון אחיד לכולם – יש פתרון נכון לכל אחד.

כלים נוספים לתכנון מס רווחי הון

- קיזוז הפסדים – מכירת ניירות ערך בהפסד כדי לקזז רווחים

- פיזור מכירות על פני מספר שנים – להישאר בשיעור מס נמוך יותר
- תזמון מכירות בשנה שבה ההכנסה נמוכה יותר
- שימוש בפטורים המגיעים על פי חוק שרבים לא מודעים אליהם

הכלל הזהב: מס רווחי הון לא נמנע – הוא מתוכנן.

ההבדל בין מי שמתכנן לבין מי שלא יכול להגיע לעשרות אלפי שקלים בשנה.

טעות מספר 3 – לא מכירים את תיקון 190

תיקון 190 לפקודת מס הכנסה הוא אחד הכלים החזקים ביותר לתכנון פיננסי וחיסכון מס – ורוב האנשים פשוט לא יודעים שהוא קיים. מדובר בהוראת חוק שמאפשרת הפקדת כספים פנויים לקופת גמל ומשיכתם בתנאי מס אטרקטיביים.

מבנה תיקון 190 – שני רבדים

רובד ראשון – הסכום המרותק (כ-38,412 ש"ח)

בעת הפקדה של סכום גדול לקופת גמל לפי תיקון 190, חלק מהסכום 'מרותק' על ידי בית ההשקעות. על חלק זה ניתן לתבוע הטבת מס:

- ניכוי לפי סעיף 47 – הפחתת ההכנסה החייבת במס
- זיכוי לפי סעיף 45א – קבלת החזר מס ישיר
- בתנאי שיש הכנסה חייבת במס באותה שנה ולא נוצלה התקרה ממקור אחר

רובד שני – כל סכום מעבר לסכום המרותק

כל סכום שיופקד מעבר לרובד הראשון לא יקבל הטבת מס בהפקדה – אבל ייהנה מיתרונות מס משמעותיים בעת המשיכה:

משיכה כהון חד פעמי	משיכה כקצבה חודשית
מס של 15% נומינלי בלבד (במקום 25% ריאלי)	פטורה לחלוטין ממס מגיל 60
מחייב קצבה מזערית ממקור אחר (5,306 ש"ח לחודש)	הסכום עצמו יכול לשמש כקצבה מזערית
תנאי: גיל 60+ וקצבה מזערית מוכרת	לא נדרשת קצבה מזערית חיצונית

תנאי המשיכה בתנאים המועדפים

שני תנאים מצטברים למשיכה מועדפת

תנאי 1 – גיל: הגעה לגיל 60 ומעלה
תנאי 2 (למשיכה כהון בלבד): קצבה מינימלית מוכרת של לפחות 5,306 ש"ח בחודש

משיכה כקצבה – פטורה לחלוטין ממס, ללא צורך בקצבה מזערית חיצונית.
הסכום הצבור בקופה עצמה יכול לשמש כקצבה המזערית.

למה נכון להפקיד גם לפני גיל 60?

תיקון 190 הוא כלי שנכון להשתמש בו גם לפני גיל 60 וגם לפני שיש קצבה מזערית – לטובת תכנון פיננסי מוקדם וניצול הטבות מס שוטפות:

- הפקדה עכשיו = צבירת הטבות מס שנתיות על הרובד המרותק
- הכסף צומח בסביבה מוגנת מס לאורך שנים
- כשמגיעים לגיל 60 – הכסף כבר שם, צבר תשואה, ומוכן למשיכה בתנאים מועדפים
- ניתן לנצל הטבות מס שנתיות כבר מהיום – ללא קשר לגיל הפרישה

תיקון 190 והעברה בין-דורית

תיקון 190 הוא כלי מצוין גם לתכנון העברה בין-דורית. ניתן למנות מוטבים שיקבלו את הקופה ישירות – ללא פדיון וללא אירוע מס – כך שהכסף ממשיך לצמוח גם לדור הבא.

תיקון 190 – מתאים למגוון מצבים ולכל גיל.

ייעוץ מקצועי הוא הכרחי לפני ביצוע כל פעולה.

טעות בהפקדה או בתזמון עלולה לגרום לאובדן הטבות.

טעות מספר 4 – מושכים קרן השתלמות בלי לחשוב

קרן ההשתלמות היא אחד הנכסים הכי יעילים מבחינת מס שיש לך. ברגע שהיא 'נפתחת' לאחר 6 שנים, הפיתוי למשוך אותה גדול – אבל לרוב זו הטעות היקרה ביותר שניתן לעשות.

למה קרן ההשתלמות היא נכס אסטרטגי?

- הכסף ממשיך לצמוח פטור לחלוטין ממס רווחי הון – כל עוד הוא בקרן
- בגיל פרישה – יש לה יתרונות מיסויים נוספים שלא קיימים קודם לכן
- ברגע שמושכים – מאבדים את הגנת הפטור הצבורה לאורך שנים

פתרון חכם: הלוואה על חשבון קרן ההשתלמות

אחד הפתרונות הכי משתלמים שרוב האנשים לא מכירים: אם יש צורך בנזילות – ניתן לקחת הלוואה כנגד קרן ההשתלמות במקום למשוך אותה.

היתרונות של הלוואה על חשבון הקרן

הכסף נשאר בקרן וממשיך לצמוח פטור ממס
ריבית ההלוואה נמוכה בדרך כלל – הרבה פחות מהתשואה שהקרן מייצרת
לא נוצר אירוע מס – הפטור הצבור לא הולך לאיבוד
מקבלים נזילות מיידית מבלי לוותר על הנכס האסטרטגי

מתי כן כדאי למשוך?

- כשיש צורך נזיל אמיתי שאין לו שום אלטרנטיבה – כולל הלוואה
- כחלק מתכנון מס מסודר בתיאום עם מתכנן פיננסי
- כשמסיימים עבודה ואין יותר הפקדות – לעיתים כדאי לבחון מחדש

לפני כל משיכה מקרן השתלמות – בדוק תחילה את אפשרות ההלוואה.

הפרש התשואה בין מה שהקרן מרוויחה לבין ריבית ההלוואה – שווה הרבה מאוד לאורך זמן.

טעות מספר 5 – לא מתכננים העברה בין-דורית

רוב האנשים עובדים כל חייהם כדי לבנות עתיד טוב לעצמם ולמשפחתם. אבל בלי תכנון נכון – חלק גדול מהכסף יכול ללכת לאבד בדרך. החדשות הטובות: יש כלים חוקיים שמאפשרים להעביר הון לדור הבא בצורה חכמה, יעילה ותוך מזעור מס.

העברת קופת גמל ללא אירוע מס

אחד הכלים החזקים ביותר בתכנון העברה בין-דורית: קופת גמל עוברת ישירות על שם המוטבים – ללא פדיון וללא אירוע מס. הכסף ממשיך לצמוח בידי הדור הבא.

שני סוגי מוטבים – הבדל שחשוב להבין

מוטב שמושך מיד	מוטב שממשיך להחזיק
הכסף נמשך כהון חד פעמי	הכסף נשאר בקופה על שמו
חייב במס על הרווחים	ממשיך לצמוח פטור ממס
מקבל את הכסף מיד – אבל משלם מס	יכול למשוך בתנאים מועדפים בעתיד
מתאים כשיש צורך מזיל מידי	מומלץ לרוב המוטבים

חשוב מאוד להסביר למוטבים את שתי האפשרויות לפני שהם מחליטים. החלטה שנעשית בבהלה עלולה לעלות עשרות אלפי שקלים.

סעיף 47 – ניכוי מס וחסכון לטובת העברה בין-דורית

סעיף 47 לפקודת מס הכנסה מעניק הטבת ניכוי על הפקדות עד לתקרה שנתית מוגדרת בחוק – במטרה לעודד חיסכון פנסיוני. הניכוי מפחית את ההכנסה החייבת במס, ובכך מחזיר לחוסך חלק מהמס השולי שהוא משלם.

השילוב החזק – סעיף 47 ותיקון 190

כאשר מפקידים לקופת גמל לפי תיקון 190, החלק המרותק (כ-38,412 ש"ח) מזכה בהטבת ניכוי לפי סעיף 47 – בתנאי שיש הכנסה חייבת ולא נוצלה התקרה ממקור אחר. המשמעות: החוסך מקבל החזר מס על הפקדתו, ובנוסף הכסף צובר תשואה מוגנת מס לאורך שנים.

השילוב המנצח – סעיף 47 + תיקון 190 + העברה בין-דורית

- שלב 1: הפקדה לקופת גמל לפי תיקון 190
- שלב 2: קבלת ניכוי מס שנתי לפי סעיף 47 על הרובד המרותק
- שלב 3: הכסף צומח מוגן מס לאורך שנים

שלב 4: מינוי מוטבים – הקופה עוברת לדור הבא ללא אירוע מס
התוצאה: חיסכון מס בהפקדה + צמיחה מוגנת + העברה פטורה ממס

כלים נוספים בתכנון העברה בין-דורית

מינוי מוטבים – שלב קריטי

כל קופת גמל, ביטוח מנהלים וקרן פנסיה מאפשרים למנות מוטבים. רבים לא עדכנו את המוטבים שלהם מאז שפתחו את הפוליסה – זו טעות שעלולה לעלות למשפחה הרבה מאוד.

צוואה מסודרת ועדכנית

צוואה שנכתבה לפני 10 שנים לא בהכרח מתאימה למצב של היום. שינויים במשפחה, בנכסים ובחקיקה דורשים עדכון תקופתי.

ככל שמתחילים לתכנן מוקדם יותר – כך יש יותר כלים זמינים.
תכנון נכון של העברה בין-דורית יכול לחסוך למשפחה שלך מאות אלפי שקלים.
ולא פחות חשוב – הוא חוסך מחלוקות, עיכובים וכאבי ראש מיותרים.

סיכום – חמשת הצעדים המרכזיים

לפניך סיכום של חמשת הצעדים שכדאי לבדוק כבר עכשיו:

1. תכנן את מסלול המשיכה לפחות 3 שנים לפני הפרישה
2. בדוק אם יש לך כספים פטורים ממס – ואם כן, האם הם מושקעים נכון
3. בדוק האם תיקון 190 רלוונטי עבורך – גם אם עוד לא הגעת לגיל 60
4. אל תמשוך קרן השתלמות לפני שבדקת אפשרות הלוואה על חשבונה
5. תכנן העברה בין-דורית – עדכן מוטבים, שקול שילוב סעיף 47 ותיקון 190

הצעד הבא – שיחת היכרות ללא עלות

קראת את המדריך. עכשיו השאלה היא – איפה אתה עומד?
אני מזמין אותך לשיחת היכרות של 20 דקות, ללא עלות וללא התחייבות. נבדוק יחד את התמונה הפנסיונית המלאה שלך – ונראה אם יש מה לשפר לפני שיהיה מאוחר מדי.

אברהם אלון | בית לתכנון פיננסי

מתכנן פיננסי וסוכן ביטוח פנסיוני

054-3333637

avraham@a-fin.co.il

שיחה ראשונה – ללא עלות, ללא התחייבות

מדריך זה מיועד למטרות מידע בלבד ואינו מהווה ייעוץ פנסיוני, פיננסי או מיסוי.
© כל הזכויות שמורות לאברהם אלון – בית לתכנון פיננסי